

De kracht van het zwemdiploma

Casestudie over de betekenis van het zwemdiploma bij de Kidsclub Zwemmen in Zwolle

Martijn Grolleman, juni 2017

Casestudie in het kader van de Master Physical Education and Sport Pedagogy

Samenvatting

Introductie: De casestudie is gericht op de Kidsclub Zwemmen in Zwolle. Dit is een zwemaanbod voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsachterstand. Deze kinderen zitten relatief lang (lees 2-4 jaar) op zwemles om het A-diploma te halen. Maar wat is de betekenis van het zwemdiploma voor de kinderen, ouders en organisatoren van de Kidsclub?

Theoretisch kader: Er is gebruik gemaakt van *Sensemaking* (Weick, 1995) om de betekenisverlening te duiden. Daarnaast zijn de heersende discoursen (Foucault, 2012) rondom het zwemmen in Nederland in kaart gebracht (van den Nieuwenhoff, 2016).

Methode: Er zijn op twee manieren gegevens verzameld: 1) focusgroep en 2) semigestructureerde interviews. Bij twee mensen vanuit organisatie en drie kinderen zijn semigestructureerde interviews afgenomen en er is met drie ouders een focusgroep georganiseerd.

Resultaten: Vanuit de verschillende perspectieven wordt er op een andere manier betekenis verleend aan het zwemdiploma. De organisatie is meer vanuit maatschappelijk oogpunt, ouders meer vanuit de veiligheidsdiscours (van den Nieuwenhoff, 2016) en kinderen hechten veel waarde aan het moment van het krijgen van het diploma.

Conclusie: Het zwemdiploma is meer dan alleen het behalen van het zwemdiploma. Het wordt gezien als waardering voor het harde werken, het begin van 'echt' spelen en zelfstandig zwemmen.

Inhoud

Inleiding.....	2
Neder 'zwemdiploma' land.....	2
Zwemveiligheid	2
Zwemplezier vs. veiligheid	2
Kidsclub Zwemmen.....	3
Probleemstelling	5
Positionering.....	5
Praktijkrelevantie	5
Theoretisch kader	6
Sensemaking.....	6
Heersende discourses in Nederland	7
Onderzoeksopzet	9
Onderzoekspopulatie.....	9
Onderzoeksgroep.....	9
Rol van de onderzoeker	9
Methodes	10
Semigestructureerde interviews	10
Focusgroep	11
Data-analyse.....	11
Integriteit van het onderzoek	12
Resultaten	13
Perspectieven.....	13
Organisatie	13
Ouders	14
Kinderen	15
Conclusie	17
Organisatoren.....	17
Ouders.....	17
Kinderen.....	17
Discussie	19
Referenties	20

Inleiding

Neder 'zwemdiploma' land

In Nederland is het veelal niet de vraag of een kind in de basisschoollleeftijd (4 t/m 12 jaar) in aanraking komt met 'het leren zwemmen' maar op welke leeftijd. Het leren zwemmen en het behalen van een zwemdiploma zit diep geworteld in onze bewegingscultuur en daar wordt door de Nederlandse samenleving massaal gehoor aan gegeven. Uit een factsheet van het Mulier Instituut (Breedveld, Visscher, Tiessen-Raaphorst, & Hilhorst, 2015) blijkt dat anno 2014 bijna alle kinderen (95% in de leeftijd van 11 – 16 jaar) in Nederland minstens één zwemdiploma hebben behaald.

Het behalen van een zwemdiploma kan tegenwoordig op verschillende manieren gedaan worden (en vanuit verschillende visies). Waar vroeger het Nationaal Platform Zwembaden | NRZ als enige het Zwem-ABC uitschreef zijn er tegenwoordig meerdere instanties die zwemdiploma's uitschrijven (van der Werff & Breedveld, 2013): ENVOZ (A-B-C- zwemdiploma), KNZB (SuperSpetters), Optisport (Zed en Sop) en EasySwim (EasySwim Diploma). Iedere organisatie heeft een eigen diplomaliijn en een eigen visie op het aanleren van de zwemvaardigheden. De gemeenschappelijkheid is vooral terug te vinden in: 1) een veilig verblijf in het water, 2) vaardig worden in het zwemmen en 3) het hebben plezier in het water (Jonkers, 2009; Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015a; van den Berk & Wisse, 2009; van der Werff & Breedveld, 2013).

Zwemveiligheid

Zwemveiligheid blijkt één van de grootste factoren te zijn waarom ouders hun kinderen op jonge leeftijd op zwemles plaatsen (Cotterink, van Mourik, & van der Werff, 2013; Jonkers, 2009). Toch wordt er getwijfeld aan de zwemvaardigheid en –veiligheid van de kinderen die een diploma hebben gehaald (Cotterink et al., 2013; Koninklijke Nederlandse Zwembond, 2015). Enerzijds heeft dit te maken met het onderhoud van de zwemvaardigheden bij de kinderen en anderzijds met het aantal behaalde diploma's. In de bepalingen, richtlijnen en examenprogramma's Zwem-ABC voor licentiehouders (2015a) staat het volgende omschreven:

"De zwemveiligheid en toerusting van kinderen loopt op met het behalen van de opeenvolgende diploma's van het Zwem-ABC. Kinderen worden bij het behalen van ieder diploma vaardiger en veiliger. De zwemdiploma's A en B zijn waardevolle tussenstappen, maar wie het zwemdiploma C op zak heeft, kan zich goed redden en is toegerust om mee te doen aan allerlei wateractiviteiten" (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015, p.7).

Uit de factsheet van de KNZB (2015) blijkt uit cijfers dat van de 169.417 kinderen die hun A-diploma gehaald hebben in 2014 87,6% doorging voor het B-diploma en 41,4% voor het C-diploma. Kortom kinderen halen wel minstens één zwemdiploma maar volgens de richtlijnen van de NPZ | NRZ zijn meer dan de helft van de kinderen niet veilig en volledig toegerust om te kunnen deelnemen aan zwemactiviteiten (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015a). Daarnaast constateren Cotterink et al. (2013) dat het hebben van een zwemdiploma geen garantie is voor de 'ultieme' veiligheid in het water: "Vaardigheden op peil houden en conditie zijn minstens even belangrijk." (Cotterink et al., 2013, p.79). Het bijhouden van zwemvaardigheden gebeurt te weinig in Nederland. Na het behalen van het zwemdiploma wordt er niet regelmatig meer gezwommen waardoor de vaardigheden letterlijk 'verwateren' (Cotterink et al., 2013; van der Werff & Breedveld, 2013).

Zwemplezier vs. veiligheid

De NPZ | NRZ is in Nederland nog steeds de grootste leverancier van zwemdiploma's. In het legitimeringsdocument, de BREZ genaamd (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015a) staan de

richtlijnen voor het Zwem-ABC genoemd. Het Zwem-ABC is geen methode maar een examen met richtlijnen om tot een 'veilig en vaardig' zwemniveau te komen. De NPZ | NRZ schrijft geen methode voor om deze richtlijnen te behalen. Zwemscholen zijn vrij om eigen keuzes te maken omtrent de methode die wordt gehandhaafd.

De meeste kinderen gaan op zwemles wanneer ze vier, vijf of zes jaar oud zijn (Hilhorst, 2016b). Naast de schoolcontext is de zwemles één van de eerste lessituaties waarin een kind zich gaat begeven (van Dokkum, 2013). Een lesgever in het zwembad krijgt een opvoedtaak in het leven van het kind. Die taak kan tweeledig worden opgepakt: 1) als zweminstructeur of als 2) zwemonderwijzer (van Dokkum, 2013). Een instructeur is vooral bezig met het aanleren van vaardigheden terwijl een onderwijzer de ontwikkeling van het kind centraal stelt (van Dokkum, 2013).

Uit onderzoek van het NPZ | NRZ (Hilhorst, 2016a) blijkt dat ouders behoorlijk kritisch zijn over de kwaliteit van de zwemlesaanbieder. Er straalt weinig vertrouwen uit dat zwemscholen een kwalitatief- en veilig aanbod hebben. Ook wordt het spelen van spelletjes in het water door de meerderheid (41%) gezien als verspilde tijd in de zwemles (Hilhorst, 2016a). Uit de factsheet van Hilhorst (2016a) blijkt wel dat ouders kwaliteit en effectiviteit de belangrijke factoren vinden tijdens de zwemles. Hiermee wordt de indruk gewekt dat ouders meer de behoefte hebben aan een instructeur en niet aan een onderwijzer binnen de zwemles (van Dokkum, 2013).

Nederland heeft een rijke zwemcultuur als het gaat over het leren zwemmen. Het blijkt ook dat de meeste kinderen in Nederland de kans krijgen om één of meerdere zwemdiploma's te halen (Breedveld et al., 2015). Helaas is het niet vanzelfsprekend dat elk kind één of meerdere zwemdiploma's kan halen. Twee mogelijke oorzaken hiervoor kunnen de kosten of de (motorische) vaardigheden van het kind zijn. Stichting KIDS Zwolle is in 2009 gestart met de Kidsclub Zwemmen. Dit een aanbod voor kinderen met een lichamelijke beperking en is in de loop van de tijd uitgegroeid tot een zwemaanbod voor meerdere doelgroepen waarbij het niet vanzelfsprekend is dat één of meerdere diploma's gehaald kunnen worden.

Kidsclub Zwemmen

De Kidsclub Zwemmen is een aanbod van de Stichting KIDS Zwolle. Deze stichting zet zich in voor kinderen met lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem in de gemeente Zwolle e.o (Stichting KIDS Zwolle, z.j.). Deze kinderen (4 t/m 18 jaar) kunnen veelal niet meekomen in het reguliere sportaanbod waardoor de deelnemers dreigen tussen het wal en het schip te vallen als het gaat over 'meedoen' in de reguliere sport- en beweegcontext. Het doel van de stichting is om beweegaanbod voor deze kinderen te creëren om (zover dit mogelijk is) als springplank te fungeren richting het reguliere sportaanbod.

Voor kinderen zonder een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem is het mogelijk om zwemonderwijs te volgen bij een reguliere zwemschool. Dit is voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem lastiger. De kinderen krijgen weinig tijd om zichzelf te ontwikkelen en de zwemslagen eigen te maken omdat ze langer de tijd nodig hebben om zwemslagen eigen te maken (Stichting KIDS Zwolle, z.j.). Bij de Kidsclub Zwemmen kunnen deze kinderen leren zwemmen en een zwemdiploma of -certificaat halen. De deelnemer en zijn of haar leertempo staat centraal in de zwemles.

Binnen de zwemlessen staan de termen 'ontspannen' en 'spelenderwijs' leren centraal. Hierbij staan ook de ontwikkeling van het kind centraal (van Dokkum, 2013). Er wordt ten alle tijden rekening gehouden met de wensen en mogelijkheden van het desbetreffende kind (Stichting KIDS Zwolle, z.j.). Dit is mogelijk omdat de kinderen in kleine groepen (max. vier leerlingen) of één op

één worden begeleidt en een vaste zwemonderwijzer krijgen toegewezen. Er is sprake van een educatief partnerschap (van Dokkum, 2013) tussen zwemonderwijzer, ouder en kind.

Het behalen van een zwemdiploma vergt enorm veel doorzettingsvermogen en motivatie van de kinderen, lesgevers en ouders. Voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem zijn de eisen van het Zwem-ABC (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015a) niet vanzelfsprekend. De lesgever bouwt aan een autonoom ondersteunend klimaat om het kind het gevoel te geven zelfstandig situaties te kunnen oplossen in het water (Ryan & Deci, 2000). Het individu, en zijn/haar ontwikkeling, staat centraal binnen de Kidsclub Zwemmen.

Probleemstelling

Positionering

Voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem is het niet vanzelfsprekend om een zwemdiploma te halen. Laat staan om in een reguliere omgeving zwemles te genieten en daar plezier uit te halen. Er is weinig tot geen onderzoek gedaan naar de betekenis van een zwemdiploma voor deze doelgroep. Onderzoek wat er plaatsvindt is met name gerichte op de therapeutische setting en het gebruik van methodes in het water. Het perspectief wat in deze casestudie de bovenhand voert is het pedagogisch- en sociologisch perspectief.

De casestudie kan getypeerd worden als een *intrinsic casestudy* (Armour & Griffiths, 2012; Baxter & Jack, 2008; Edwards & Skinner, 2010). Dit intrinsieke karakter komt terug in de doelstelling van het onderzoek. Het onderzoek heeft als doel om inzicht te geven in de manier waarop de ouders en kinderen betekenis geven aan het zwemdiploma. Met deze inzichten kan het bestuur van Stichting KIDS Zwolle een (nog) beter beeld vormen van het belang van het diploma en het leren zwemmen voor kinderen binnen deze doelgroep. Centraal binnen de casestudie staan de verhalen van de deelnemers, ouders en organisatoren (Armour & Griffiths, 2012). Om deze doelstelling te bewerkstelligen zal de volgende onderzoeksvraag beantwoord worden:

Welke betekenis heeft het behalen van een zwemdiploma voor organisatoren, ouders en kinderen van de Kidsclub Zwemmen in Zwolle?

Binnen de casestudie staan de volgende vragen in dienst van de hoofdvraag:

- ❖ Welk doel hebben de organisatoren van de Kidsclub Zwemmen voor ogen?
- ❖ Welke discourses zijn van toepassing op de deelname aan zwemlessen?
- ❖ Wat beogen de ouders van de kinderen met de zwemlessen?
- ❖ Hoe ervaren de kinderen de zwemles binnen het aanbod?
- ❖ Welke verschillen en overeenkomsten zijn er zichtbaar binnen reguliere en 'speciale' zwemlessen?

Praktijkrelevantie

Uit een recent rapport van de NPZ | NRZ blijkt dat er weinig tot geen kennis voor handen is over zwemveiligheid en –vaardigheid van de Nederlandse zwemmers (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015b). Het project, NL Zwemveilig, is een samenwerking tussen de NPZ | NRZ, Kenniscentrum Sport en het Mulier Instituut die gezamenlijk, i.s.m. een aantal partners, tussen oktober 2015 en december 2017 een impulsvergroting moeten vormgeven rondom een evidence-based aanpak in de zwembranche (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015b).

Met de casestudie kan een bijdrage geleverd worden aan de zogenoemde *key actions* van NL Zwemveilig. Één van deze *key actions* is dat er onderzoek moet plaatsvinden naar de waarde van zwemdiploma's en de zwemvaardigheid van kwetsbare doelgroepen (Nationaal Platform Zwembaden | NRZ, 2015b). Met deze casestudie wordt de waarde van een zwemdiploma voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem in kaart gebracht in een specifieke context.

De casestudie schetst een beeld hoe de doelgroep, ouders en organisatoren van de Kidsclub Zwemmen in Zwolle het zwemdiploma en het leren zwemmen zien en ervaren. Met deze beelden kan er vanuit een beleidsmatig oogpunt worden gekeken naar de organisatie rondom de diplomastructuur, het leren zwemmen en het blijven binden van kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem aan de zwemsport.

Theoretisch kader

Sensemaking

Sensemaking, of betekenisgeving, is een geheel aan opvattingen wat een individu toeschrijft aan bepaalde gebeurtenissen en -situaties (Weick, 1995). Deze opvattingen komen tot stand doordat een individu betekenissen creëert, interpreteert en probeert situatie of gebeurtenissen te begrijpen (Weick, 1995). "What sensemaking does is address how the text is constructed as well as how it is read. Sensemaking is about authoring as well as reading" (Weick, 1995, p.7). Volgens de theorie van Weick (1995) is het niet alleen de manier hoe (authoring) een betekenis tot stand belangrijk maar ook de manier waarop hetgeen ervaren wordt (reading). De manier waarop hetgeen ervaren wordt kan per persoon verschillen. Hierover schrijft Weick (1995) dat: "Sensemaking is about authoring as well as interpretation, creation as well as discovery" (Weick, 1995, p.8).

Binnen de theorie van Weick (1995) worden zeven eigenschappen van het verlenen van betekenis genoemd. Om betekenis te kunnen verlenen aan een situatie is een betekenisverlener nodig, zogenoemd *sensemaker* (Weick, 1995). Dit wordt ook wel de "grounded in identity construction" (Weick, 1995, p.18) genoemd. Ieder individu kan op zijn of haar manier betekenis verlenen aan een situatie.

De tweede eigenschap is "retrospective" (Weick, 1995, p.24). Dit houdt de legitimering, of reflectie, in van het handelen in een bepaalde context. Weick (1995) geeft aan dat er pas een betekenis kan worden toegekend als de handeling heeft plaatsgevonden. In het onderzoek moet hier rekening mee worden gehouden. Er zal binnen deze eigenschap vooral moeten worden gevraagd naar de reflecties op de opgedane ervaringen binnen de zwemlessen van organisatoren, ouders en kinderen.

De derde eigenschap wordt omschreven als "enactive of sensible environments" (Weick, 1995, p.30). Ook wel 'zinvolle omgevingen' genoemd. Individuen interpreteren niet alleen in de omgeving, ze handelen ook naar hun interpretaties. Op deze manier oefent men controle uit op hun eigen betekenis en ervaringen. Binnen deze eigenschap staat dus vooral de omgeving en de eigen handelingen centraal.

De vierde eigenschap wordt geconstrueerd rondom "social" (Weick, 1995, p.38). Deze eigenschap kan worden uitgelegd als de interacties tussen individuen. Een individu construeert een interpretatie en handelt hiernaar. Wanneer meerdere individuen dezelfde interpretatie handhaven wordt de *social* sterker (Weick, 1995).

Het geven van betekenissen is een "ongoing" (Weick, 1995, p.43), of terwijl een voortdurend proces van het geven van betekenisconstructies. In een context kunnen verschillende individuen betekenissen verlenen aan situaties en naar handelen. Deze betekenisverlening is nooit afgelopen. Dit is de vijfde eigenschap van Sensemaking (Weick, 1995).

De zesde eigenschap is gericht op de "focused on and by extracted cues" (Weick, 1995, p.49). Aan betekenisverlening gaat een proces vooraf waarin bepaalde zaken worden opgemerkt in de omgeving (cues). Wat opgemerkt wordt hangt af van de context waarbinnen de cues geplaatst kunnen worden (Weick, 1995). Deze cues zijn van belang in het vormen van betekenisverlening. Binnen het onderzoek is het van belang om te achterhalen welke cues er door kinderen, ouders en organisatoren binnen de context worden toegevoegd aan hun betekenisverlening.

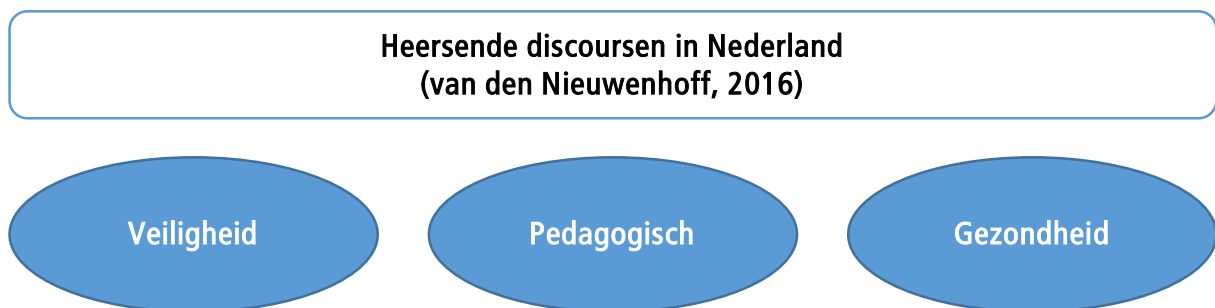
De laatste, zevende, eigenschap zoomt in op "driven by plausibility rather than accuracy" (Weick, 1995, p.55). Betekenisverlening wordt meer gevormd door plausibiliteit dan nauwkeurigheid. Kortom betekenisverlening wordt meer gevormd door geloofwaardigheid en aannemelijkheid dan een volledig kloppende analyse van de context. Binnen deze eigenschap is het interessant om

erachter te komen welke geloofwaardigheid en aannemelijkheid er zit in de betekenisverlening van de ouders en organisatoren aan de Kidsclub Zwemmen en het zwemdiploma.

Heersende discourses in Nederland

Iedere mens, iedere maatschappij en iedere cultuur zit 'gevangen' in een discours. Een discours wordt door Foucault (2012) een systeem genoemd waar normen en waarden gelden die worden gedragen door de mensen die in dit systeem acteren. Om als individu buiten een bepaald discours te denken en te handelen is vrijwel onmogelijk omdat je hiermee altijd weer wordt 'gevangen' in een ander discours (Foucault, 2012). Een discours is een manier waarop er naar een werkelijkheid gekeken kan worden en bepaalt dus in wezen de manier waarop individuen zich gedragen t.o.v. het onderwerp (Foucault, 2012).

In Nederland wordt er op een bepaalde manier naar zwemmen gekeken en naar kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem. Deze manier van kijken is bepalend hoe wij ons gedragen als het gaat over deze thema's. In een master thesis van Floortje van den Nieuwenhoff (2016) over 'een prettig verblijf in het water' worden verschillende discourses n.a.v. Fraser-Thomas & Coté (2006) aangehaald.

Figuur 1: De heersende discourses in Nederland omtrent zwemmen

Het eerste discours wat is uitgelicht gaat over "goed ouderschap: een veiligheid- en pedagogisch discours" (van den Nieuwenhoff, 2016, p.20). Het leren zwemmen zit verweven in de Nederlandse cultuur. Met name het veiligheidsprincipe is van groot belang voor Nederlandse ouders om hun kinderen op zwemles te doen (van den Nieuwenhoff, 2016). Er zit vanuit de maatschappij een verwachting onder dat iedere ouder zijn of haar kind op zwemles doet. Ouders vinden dat hun kinderen moeten kunnen leskrijgen in een 'veilige' context (Hilhorst, 2016a). Hierin is duidelijk het veiligheidsdiscours zichtbaar. Een ander aspect waarin het veiligheidsdiscours naar boven komt is de *surveillance* (Foucault, 2012; van den Nieuwenhoff, 2016). Een voorbeeld van *surveillance* is: niet rennen in het zwembad, pas in het diepe als jij het A-diploma hebt en je kan aangesproken worden over de behaalde zwemdiploma's door een badmeester (van den Nieuwenhoff, 2016).

Binnen het pedagogisch discours is vooral de waarden die door de samenleving aan het zwemdiploma wordt gehangen bepalend: "'na het behalen van een diploma ben je veilig' wordt vaak geroepen door ouders van wie het kind op zwemles zit. Het belang van het onderhouden zwemvaardigheden wordt door ouders onderschat" (van den Nieuwenhoff, 2016, p.21-22). In het verlengde hiervan wordt het zwemdiploma veelal gezien als start van de sportcarrière van het jonge kind. Na het behalen van een zwemdiploma mag het betreffende kind op een *echte* sport. Deze gedachtelijn weerspiegelt de normen en waarden die geldend zijn voor de zwemlessen en het zwemdiploma (van den Nieuwenhoff, 2016). De *surveillance* (Foucault, 2012; van den Nieuwenhoff, 2016) die geldend is bij het pedagogische discours is het gebruikt van een methode die aansluit bij het belangen van het kind en ook in zekere zin kindvriendelijk moet zijn (van den Nieuwenhoff, 2016).

Naast het veiligheid- en pedagogisch discours heerst er ook "het gezondheid discours" (van den Nieuwenhoff, 2016, p.22). Kinderen die veel bewegen zijn gezonder en leven in een 'gezond' lichaam. Het zwembad is bij uitstek een plek waar 'gezondheid' zichtbaar wordt bij kinderen (van den Nieuwenhoff, 2016). Het zwembad is hiermee een omgeving waarbinnen kinderen die niet 'gezond' zijn of lijken al een achterstand hebben:

"Een individu wordt in het zwembad dus blootgesteld aan constante, soms onzichtbare, observaties die een disciplinaire werking kunnen hebben. De heersende norm zorgt ervoor dat kinderen die buiten deze norm vallen en dus 'anders' zijn, worden opgemerkt" (van den Nieuwenhoff, 2016, p.22).

Kinderen die in het zwembad 'anders' zijn worden opgemerkt. Kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem worden ook constant blootgesteld aan (onzichtbare) observaties die dezelfde disciplinaire werking kunnen hebben in het zwembad. Deze doelgroep heeft meer tijd nodig om bewegingsvaardigheden onder de knie te krijgen. Deze tijd wordt er binnen de reguliere zwemlesstructuur niet tot weinig gegund (van der Werff & Breedveld, 2013).

In een onderzoek van Fitzgerald (2005) komt naar voren dat kinderen met een beperking zich vooral spiegelen aan de 'normale' kinderen en de ideale wereld. Hierbij nemen de kinderen met een beperking zichzelf niet als uitgangspunt waardoor er een mismatch ontstaat tussen de mogelijkheden van het individu (Fitzgerald, 2005). Er wordt veel in de onmogelijkheden gedacht in plaats van de mogelijkheden als het gaat over het deelnemen aan bewegingsonderwijs of sportaanbod.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek heeft een kwalitatief karakter en zoomt in op de verhalen van de deelnemers, ouders en organisatoren in een specifieke context, ook wel *storytelling and picture-draw casestudie* genoemd (Armour & Griffiths, 2012; Edwards & Skinner, 2010). Het ontwerp richt zich vooral op het beschrijven en verklaren van de case (Jones & Robinson, 2013). De verhalen worden verzameld via interviews en een focusgroep.

Onderzoekspopulatie

De Kidsclub Zwemmen heeft een omvang van 55 kinderen die verdeeld zijn over drie geclusterde lesgeefmomenten in de week. Het grootste gedeelte van de groep is bezig met het behalen van hun A-diploma. De groepsgrootte per half uur zwemles is vier á vijf kinderen. Per zwemles zijn er gemiddeld drie lesgevers aan het werk. Vanuit het bestuur van stichting KIDS Zwolle is er één bestuurslid verantwoordelijk voor de Kidsclub Zwemmen. Het bestuur bestaat uit totaal zeven personen en er is één coördinator aangesteld om de Kidsclub in goede banen te leiden.

Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit de volgende deelnemers:

- ❖ De coördinator (en tevens lesgever) van de Kidsclub Zwemmen. De coördinator is verantwoordelijk voor een goed verloop van het aanbod en heeft zicht op de in- en uitstroom van kinderen binnen het zwemaanbod.
- ❖ Bestuurslid van Stichting KIDS Zwolle. Stichting KIDS Zwolle is de organisatie die het aanbod mogelijk maakt voor de kinderen. Binnen het bestuur zijn de projecten en taken verdeeld per bestuurslid. Het interview is met het bestuurslid die vanuit het bestuur de contacten onderhoudt met de Kidsclub Zwemmen.
- ❖ Drie kinderen in de leeftijd van 5 t/m 12 jaar met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem. Deze kinderen zwemmen bij de Kidsclub en hebben hun A-diploma gehaald en zijn bezig voor hun B-diploma.
- ❖ Drie ouders van zwemmende kinderen die zijn geselecteerd door de coördinator van de Kidsclub Zwemmen.

De onderzoeksgroep is een doorsnede van de betrokkenen bij Kidsclub Zwemmen in Zwolle. Vanuit drie perspectieven (organisatie, ouders en kinderen) wordt er gekeken naar de betekenis van het zwemdiploma. In de selectie van de kinderen is de afweging gemaakt om niet volledig blind te selecteren. Dit is een bewuste keuze geweest gezien de complexiteit, bereikbaarheid en de geschiktheid van de doelgroep

Binnen de selectie is de keus gemaakt om kinderen te interviewen die reeds een A-diploma hebben behaald. Het voordeel van deze keuze is dat deze kinderen (maar ook ouders) uit ervaring kunnen vertellen wat het behalen van een diploma heeft betekend. Omdat deze respondenten uit de zogenoemde ervaring kunnen vertellen worden de verhalen wellicht betekenisvoller en rijker van informatie.

Rol van de onderzoeker

In de afgelopen tien jaar is de onderzoeker op verschillende manieren betrokken geweest in de zwemcontext. De onderzoeker is als zwemonderwijzer begonnen bij een particuliere zwemschool waar hij zichzelf al snel heeft weten te profileren als de 'spelende' zwemonderwijzer die het belangrijk vond dat ieder kind mocht zijn zoals hij/zij was. In de laatste vier jaar heeft de onderzoeker mee ontwikkeld aan het nieuwe zwemmen op de Calo Windesheim waar met name eerstejaars studenten centraal stonden en de taak was om de studenten mee te nemen in de brede zwemcontext.

Het werken met leerlingen die 'net' niet mee kunnen komen in een beweegaanbod heeft de onderzoeker als sinds zijn studententijd geïnteresseerd. Vanuit de opleiding Sportkunde (voorheen Sport & Bewegen) en eerste graad docent lichamelijke opvoeding (LO) aan de Calo Windesheim is de onderzoeker betrokken geraakt als projectmedewerker en bestuurslid bij Stichting KIDS Zwolle. De stichting maakt sportaanbod mogelijk voor kinderen aan de rand van de beweegsamenvleving. Deze kinderen verdienen net zoveel kansen op sport- en bewegen als alle andere kinderen in de overtuiging van de onderzoeker.

Om een aanbod te ontwikkelen voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem zijn vooral individuen nodig die buiten de kaders willen denken en een oprechte interesse in de doelgroep hebben (Fitzgerald, 2005). De deelnemer staat in het aanbod centraal waar de bewegingsactiviteit omheen wordt gebouwd. Dit vergt kleine groepen en bewegingsactiviteiten op maat. Volgens de onderzoeker is de taak als professionals om deze doelgroep de tijd van hun leven te bezorgen in de sport- en beweegcontext.

De onderzoeker is vanuit zijn achtergrond al een geruime tijd betrokken bij het ontwikkelen, creëren en het mogelijk maken van (sport)activiteiten voor kinderen die niet vanzelfsprekend mee kunnen komen in het reguliere sportaanbod. De informatie die verzameld wordt kan enigszins gekleurd worden. Om deze interne bias fout tegen te gaan is er van tevoren goed nagedacht over de codering die is gebruikt bij de data-analyse voordat de gegevens geïnterpreteerd konden worden. In het aanlooptraject is er in samenspraak met experts gebrainstormd over de aanpak. Corina van Doodewaard is geraadpleegd vanwege haar expertise op kwalitatief onderzoek en casestudies. Mandy van der Weijden- van Rooden is bevraagd op haar kennis rondom het onderwerp.

Methodes

Semigestructureerde interviews

Om de betekenis rondom de zwemlessen en het diploma helder te krijgen vanuit de organisatoren zijn twee interviews gehouden met 1) de coördinator van de Kidsclub Zwemmen en 2) een bestuurslid van de Stichting KIDS Zwolle. In beide interviews is er gebruik gemaakt van dezelfde thema's. De vragen zijn gericht op de zeven eigenschappen van betekenisverlening (Weick, 1995). In het interview is er tevens gevraagd naar de heersende discourses rondom het zwemmen voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem (Foucault, 2012). Met deze informatie worden de meningen en overtuigingen zichtbaar van de organisatie rondom de aanpak van de zwemlessen en het zwemdiploma. De wijze van de verwerking van de interviews worden beschreven in de paragraaf 'data-analyse'.

Het voordeel van semigestructureerde interviews met vaste thema's die onderbouwd zijn uit de literatuur is dat de validiteit wordt verhoogd en vergroot (Emans, 2002). In het voortraject is er nagedacht welke hulpvragen er per thema gesteld kunnen worden. In dit onderzoek staan de verhalen rondom de Kidsclub Zwemmen centraal. Door interviews in te zetten als één van de methodes komt er veel rijke informatie vanuit het organisatie perspectief. Door het afnemen van twee onafhankelijke interviews kan er worden bekeken in hoeverre het bestuur en coördinator zich op dezelfde golflengte bevinden qua opvattingen over het aanbod. Door volledig te focussen op de Kidsclub Zwemmen is uiteindelijk de vraag in hoeverre deze casestudie betrouwbaar is. Door twee onafhankelijke interviews af te nemen met de organisatoren kan er een uitspraak gedaan worden over het organisatieperspectief van de Kidsclub. Hiermee is het niet de bedoeling om generaliserende uitspraken te doen over het aanbod.

De Kidsclub Zwemmen is een aanbod voor kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem. Deze doelgroep is gebaat bij bekendheid en structuur. De aanwezigheid in de zwemlessen voorafgaand aan de interviews, de focusgroep met de ouders en van tevoren vertellen duidelijkheid geven over het onderzoek was noodzakelijk. In het design is er gekozen voor

drie korte (max 15 min) individuele interviews met de kinderen in verband met de focus op het onderwerp.

Binnen het interview stond het maken van een tekening over de zwemles centraal. Het betreffende kind heeft tijdens het interview tijd gekregen om een tekening te maken over het zwemdiploma. Om de omgeving zo vertrouwd mogelijk te maken is de betreffende vader en moeder van het kind aanwezig geweest om de onderzoeker te ondersteunen in de vraagstelling. De methode *draw, write and tell* is hierbij als uitgangspunt gebruikt (Angell, Alexander, & Hunt, 2015). In de methode zijn getekende beelden (tekeningen) het uitgangspunt om het gesprek op gang te brengen. In een casestudie van Leistra (2016) en onderzoek van Nieuwenhoff (2016) wordt deze *draw, write & tell* ook toegepast op onderzoek voor het interviewen van kinderen. In totaal zijn drie kinderen op dezelfde manier geïnterviewd. Het interview is afgenomen voor of na de zwemles.

Om daadwerkelijk te achterhalen wat de betekenis is van het zwemdiploma voor de kinderen van de Kidsclub Zwemmen is in het voortraject (n.a.v. de focusgroep met de ouders) samen met de ouders en betrokkenen bekeken welke strategie er gebruikt kon worden om informatie van de kinderen te krijgen. De drie geïnterviewde kinderen zijn geselecteerd vanwege het behalen van het A-diploma.

Focusgroep

De focusgroep is gehouden met drie ouders van kinderen die zwemmen bij de Kidsclub. De ouders zijn geselecteerd door de coördinator van de Kidsclub Zwemmen. De focusgroep wordt vormgegeven rondom een drietal afbeeldingen die gekoppeld zijn aan de beleving en het gevoel rondom de Kidsclub Zwemmen. Deze afbeeldingen zijn gekozen vanuit de verschillende discourses die heersend zijn in Nederland rondom het zwemmen (van den Nieuwenhoff, 2016). Met deze focusgroep is het van belang om de betekenis van het zwemdiploma voor de ouders te vangen. Daarnaast staan de overtuigingen en ervaringen van de betreffende ouders centraal.

Er is gekozen voor een focusgroep onder zwemlestijd (max. 30 min) vanwege de tijdsinvestering voor de ouders. Een verschil met het houden van een focusgroep t.o.v. een interview is de aanvulling en versterking van elkaars verhalen (Armour & Griffiths, 2012). In dit geval gaat de ouders met elkaar in gesprek over de heersende discourses in het zwembad en de invulling van de zwemlessen bij de Kidsclub Zwemmen. Met een focusgroep krijgt de onderzoeker een inkijk in diverse perspectieven in een relatief kort tijdsbestek (Armour & Griffiths, 2012). Binnen een focusgroep kan ook een inschatting gemaakt worden welk thema het meeste leeft onder de ouders.

Een nadeel van het gebruik van deze methode is de controle die kan worden uitgeoefend op het gesprek. De onderzoeker zal hierin sturend moeten optreden en waar nodig moeten ingrijpen. De tijdsbewaking en het behandelen van de verschillende thema's moet goed worden bijgehouden door de gespreksleider. In het gesprek kan door middel van samenvatting en inkaderen van onderwerpen invloed worden uitgeoefend op het proces van de focusgroep (van Amsterdam, 2014).

Data-analyse

Het onderzoek bestaat uit twee delen; 1) interviews en 2) een focusgroep. De interviews en focusgroep zijn opgenomen en volledig uitgeschreven. Vervolgens zijn de interviews en focusgroep gecodeerd (zie tabel 1) en gefragmenteerd (Emans, 2002). Vanuit deze gecodeerde informatie zijn de drie perspectieven (kind, ouder en organisator) in stand gehouden en kunnen met elkaar in verband worden gebracht. Voor de verwerken van de data wordt hetzelfde codeschema gebruikt.

In de casestudie komen de interviews terug in de vorm van citaten of samenvattingen in de resultaten. De interviews met de kinderen zijn in de resultaten verwerkt op een verhalende manier waarbij er een koppeling wordt gemaakt richting de theorie. In de focusgroepen komen nagenoeg dezelfde thema's aan bod maar worden op een andere manier geïntroduceerd. De ouders worden in

de focusgroep geïntroduceerd via afbeeldingen die inspelen op het gevoel van de Kidsclub Zwemmen. Er is een verbeelding gekozen van de heersende discourses in Nederland (van den Nieuwenhoff, 2016). Ook de focusgroep zal in een samenvattende vorm en citaten terug te vinden zijn in de verwerking.

In tabel 1 (zie bladzijde 11) is de codering voor de uitwerking van de interviews en de focusgroepen te vinden. De codes zijn ontstaan vanuit de theorie van betekenisverlening (Weick, 1995) en de heersende discourses in Nederland (van den Nieuwenhoff, 2016). De verwerking van de interviews en de focus is gedaan middels het programma QDA Miner.

Tabel 1: codering voor de bewerking van de interviews en focusgroepen

Aspect	Code
Betekenis	Mening van individu
	Reflectie op handeling
	Benoemen omgevingsfactoren
	Gezamenlijk standpunt
	Veranderend beeld (eerst zo... nu zo)
	Focus op aspecten
	Beschrijving gevoel
Discours	Veiligheid
	Pedagogisch
	Gezondheid
	Ander discours
Zwemles	Verschil t.o.v. ander aanbod
	Overeenkomst t.o.v. ander aanbod
	Overtuiging

Integriteit van het onderzoek

De deelnemers aan het onderzoek zijn volledig anoniem gemaakt door in de verwerking van de interviews en focusgroepen gebruik te maken van pseudonamen. Er zijn geen beeldfragmenten gemaakt, alleen audio-opnames. Deze opnames worden alleen voor de verwerking van informatie gebruikt. De organisatoren en de ouders (voor zichzelf of de kinderen) hebben mondeling toestemming gegeven om de interviews en focusgroep met een dictafoon op te nemen. Voor de invulling van de interviews met de kinderen is er voorafgaand overleg geweest met de ouders en lesgevers.

Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten verwerkt van de interviews. De resultaten zijn opgedeeld in de drie perspectieven die in de casestudie uitgelicht zijn: 1) organisatie, 2) ouders en 3) kinderen. Er is gekozen om het perspectief van de organisatie in een tweedeling uiteen te zetten en het perspectief van de ouders en kinderen als één geheel te aanschouwen.

Perspectieven

Organisatie

“onze visie is dat wij onze visie aanpassen aan het kind”

In de afgelopen jaren heeft het aanbod Kidsclub Zwemmen een enorme verandering doorgemaakt. Van een zwemclub voor kinderen met een lichamelijke beperking is het aanbod uitgegroeid tot een aanbod waar kinderen met een lichamelijke beperking, gedrags-, leer- of ontwikkelingsprobleem hun zwemdiploma kunnen behalen.

“Dus niet meer alleen maar revalidatie waar wij mee begonnen zijn. Het zijn nu kinderen met angst, het zijn kinderen met adhd, met downsyndroom, kanker, van alles. Alle kinderen die buiten de boot vallen die hebben wij nu.”

Met name de groei van het aanbod heeft een tweedeling in zich. Aan de ene kant wordt de verandering als positief ervaren; *“Het is nu gewoon massaler en groter geworden. En dat is wel goed dat wij gewoon meer kinderen kunnen helpen”*. Aan de andere kant wordt er een appél gedaan op de minder persoonlijke kant van het aanbod; *“Ik vond dat persoonlijke heel erg leuk en fijn. Ook de betrokkenheid is daardoor meer”*. Naar het persoonlijke aspect en de betrokkenheid wordt meerdere malen naar gerefereerd in het interview.

De coördinator vindt dit aanbod belangrijk omdat deze kinderen ook een kans verdienen om een zwemdiploma te halen. Het meedoen en het erbij horen; *“ja het meedoen, het niet anders zijn dan in dat opzicht”*.

De Kidsclub Zwemmen is aangesloten bij de diplomastructuur van het Zwem-abc van de NPZ | NRZ. De coördinator geeft aan dat deze certificering niet volledig aansluit bij de wensen- en behoeften van het aanbod. Met name dat er meer naar de eindtermen worden gekeken dan het individuele kind. Er gaat volgens de coördinator geld ‘verloren’ aan de certificeringskosten voor het uitschrijven van deze zwemdiploma’s. Geld wat volgens de coördinator beter besteedt kan worden aan kinderen: *“En dat daar veel geld in gaat wat wij eigenlijk beter in de kinderen kunnen investeren”*.

De visie van de Kidsclub Zwemmen wordt als volgt omschreven; *“En onze visie is dat wij onze visie aanpassen aan het kind. Dus wij hebben geen vaste visie”*. Hiermee lijkt te worden aangegeven dat er wordt gekeken naar de mogelijkheden die de kinderen individueel hebben.

De coördinator is zelf, als lesgever, veel aanwezig bij de zwemlessen. Er worden ook regelmatig werkoverleggen gerealiseerd met de andere lesgevers maar: *“We zijn geen zwemschool hé, we doen het er ook maar gewoon bij”*. Kwaliteit is zeer belangrijk maar de coördinator geeft aan dat het onderhouden van de Kidsclub Zwemmen veel tijd kost die er niet altijd is. Het aanbod wordt vooral gekenmerkt door kleine groepen, persoonlijke contact maar ook de veiligheid van het contact. De coördinator noemt dit ook wel een ‘wederzijdse relatie’. Ook het woord ‘plezier’ wordt gekoppeld aan de Kidsclub Zwemmen.

"ik zou het fijn vinden willen als die zorg wat meer gedeeld wordt"

Het ontstaan van de Kidsclub Zwemmen vindt geen oorsprong in het behalen van een zwemdiploma voor deze doelgroep: *"Er was aanbod nodig voor kinderen met een beperking die in het water konden zijn. En of dat nou wekelijks in het water zijn was of dat het zelfstandig leren zijn in het water. Dat was misschien nog wel beter dan het zwemdiploma halen. Vooral het zelf kunnen voortbewegen in het water was belangrijk"*. De lesgevers hebben eigenhandig het diplomazwemmen ingevoerd vanuit hun eigen zwemachtergrond. Hierbij stond nog steeds het kind centraal. Het diploma of certificaat is uiteindelijk ingevoerd vanwege een beloning voor de kinderen: *"Deze kinderen verdienen natuurlijk ook een zwemdiploma of iets van een beloning aan het eind. En helemaal als er twee of drie jaar voor bezig bent"*.

Het bestuurslid is zeer nauw betrokken geweest bij het ontstaan en de coördinatie van de Kidsclub Zwemmen. Ook heeft het bestuurslid het aanbod zien groeien met de voor- en nadelen ervan. Het voordeel van de groei binnen het aanbod is het kunnen helpen van een grotere aantal kinderen bij het zwemmen. Een nadeel was dat er ook een schaalvergroting moest worden uitgevoerd binnen de organisatie: *"ik weet nog dat ik op dat moment, ik weet het nog goed, op zaterdagochtend hier zat en zei: 'we willen jullie kinderen niet kwijt maar jullie moeten (de ouders) dan mee het water in'"*.

De invloed van de omgeving is in de jaren gegroeid. De onvrede uit het verhaal is met name zichtbaar in de manier hoe zwemscholen die kinderen doorsturen naar de Kidsclub Zwemmen: *"Je kunt toch niet 100 kinderen zwemles geven en een diploma en dan die twee of drie kinderen gewoon eruit zetten. Dan wel naar iets goeds sturen maar ik kan mij niet voorstellen dat je daar niet een beetje geld voor over houdt. Of geef ze een potje geld mee, of steun de stichting. Ook al is het maar één euro per kind. Maar ik zou willen dat ze ons, de zwemscholen die naar ons verwijzen dat ze daar ons op gaan waarderen"*.

De zin die meerdere malen terugkomt in het interview is: *"ja, die horen er ook gewoon bij"*. Met 'die' doelt het bestuurslid op kinderen die in de zwemles, om wat voor reden dan ook, uitvallen en niet mee kunnen komen binnen de reguliere zwemlessen. Deze doelgroep valt letterlijk 'buiten de boot'. Elk kind wat buiten de boot valt zou volgens het bestuurslid gewoon zwemles moeten kunnen krijgen. Het belangrijkste aspect wordt verwoord in het volgende citaat: *"ze mogen laten zien waar ze in al die jaren voor geknokt hebben en wat ze kunnen. En dat dat diploma en net zo uit ziet als alle andere kinderen in de buurt en omgeving. Dat is volgens mij echt een dingetje"*.

Het succes van het aanbod wordt gewijd aan de lage kosten, de begeleiding en de organisatie. In het aanbod staat het kind centraal waarmee er ruimte wordt gecreëerd om te mogen zijn wie ze zijn. Het bestuurslid vindt dat deze verantwoordelijkheid eigenlijk niet bij een stichting hoort te liggen. Sterker nog, dit moet eigenlijk worden opgelost door de zwemwereld zelf: *"Met de Kidsclub Zwemmen hebben wij echt een grote regio. Van kinderen uit Diepeveen (bij Deventer), kinderen van Emmeloord, echt een grote regio. Dat betekent dat er echt wel een vraag is en dat de reguliere zwemscholen hier weinig tot niet op inspringen. Ik zou het fijn vinden als die zorg wat meer gedeeld wordt."*

Ouders

Belangrijke waarden voor de ouders op de Kidsclub Zwemmen zijn het enthousiasme van de lesgever, de begeleiding in kleine groepen en de betrokkenheid: *"Het is vertrouwen wat ze krijgen en dat zie je ook bij deze weer. Omdat ze juist enthousiast zijn hebben ze er vertrouwen in en kunnen ze ook verder. En dat is iets wat ze moeten opbouwen in de eerste paar weken/maanden. En dan zie je gewoon dat ze met plezier er heen gaan" (m1)*. De ouders vertellen dat het zwemdiploma zelf niet het belangrijkste aspect is bij de zwemles:

"Nouja, op nummer 1 is gewoon veiligheid. We willen gewoon als er wel wat gebeurt in een onverwachts moment dat de kleine in ieder geval zich kan redden" (m1).

"Ja, dat diploma is iets wat ondergeschikt als je het aan de ouders vraagt, dat heb ik ook al meer gehoord. Als je het aan de kinderen vraagt dan hebben ze toch wel zo iets van ze willen natuurlijk zo'n mooi diploma" (m2).

De redentatie wordt later uitgebreid naar het kind perspectief. Volgens de ouders zijn de kinderen er bewust van dat ze er langer over doen en dat maakt deze prestatie en doorzettingsvermogen hoger. Daarin komt de term 'veiligheid' veelvuldig aan bod maar ook zeker het plezier van spelen in het water.

"Hij gaat nu door voor z'n B, had ik niet verwacht. Ik denk hij is er klaar mee na bijna vier jaar en ik denk die wil niet meer. Maar ja, dat hij voor B wil dat zegt ook iets over dat hij hier vertrouwd is want onze zoon heeft gewoon moeite met vreemde omgevingen. Hij is hier gewoon vertrouwd en hij kent de mensen" (m1).

In de gesprekken komen de broers en zussen van de kinderen ook veelvuldig aan bod. Er wordt door de ouders een vergelijking gemaakt met hun andere kinderen:

"Voor de kinderen is het denk ik nog iets belangrijkers dan voor bijvoorbeeld voor mijn oudste zoon. Voor hem was het gewoon, zoals iedereen, naar zwembles en een papiertje halen. Voor deze kinderen, althans dat merkte ik aan mijn jongste zoon wel, hij was echt halverwege de drie jaar zwaar gefrustreerd want z'n broer had in dezelfde tijd al twee diploma's" (v).

De term 'doorzettingsvermogen', 'beperking' en 'het behalen van het zwemdiploma' worden veelal in één adem genoemd. Ook wordt er gerefereerd aan de twijfel over het überhaupt behalen van het zwemdiploma:

"Ja, ja ze hebben allemaal hun beperking en dat weten ze inmiddels ook. Ze krijgen de leeftijd dat ze weten dat een beperking hebben maar dat ze het wel kunnen overwinnen. Dat ze doorgaan, als ze doorgaan dat ze het ook kunnen" (m1).

"Het is ook gewoon zo bij kinderen met een beperking. Die zullen moeten leren dat ze gewoon harder moeten werken voor dingen dan gemiddelde mensen. Dit is zo'n eerste ding waarbij ze leren dat als ik doorzet, dan kan ik het wel" (v).

"Met de oudste heb je dat ook wel, trots (v): het is wat meer normaal ofzo]. Je gaat ervan uit dat hij hem haalt maar hier denk je van; haalt hij hem wel?" (m1).

De ouders lijken enthousiast over de Kidsclub Zwemmen. Dit wordt ook meerdere malen geuit in het gesprek. Hierbij worden de kwaliteiten en enthousiasme van de lesgevers expliciet benoemd.

Kinderen

In de tekeningen van de kinderen staat het moment van het ontvangen van het zwemdiploma centraal. Bij de tekening van kind nr.3 (K3) was dit duidelijk zichtbaar en werd dit expliciet gemaakt in het gesprek: *"Dan kon iedereen zien dat ik mijn zwemdiploma A heb gehaald" (K3).*

Afbeelding 1: tekening kind nr.3

In het gesprek met kind nr.3 klinkt naast blijdschap ook een gedeelte van teleurstelling door. K3 heeft zijn zwemdiploma mee naar school genomen om hem te laten zien aan de juffrouw en de

kinderen. Maar de juffrouw heeft er weinig aandacht aan besteedt, althans in de ogen van het kind: *"Want iedereen ging voor andere kinderen wel klappen behalve voor mij"* (K3).

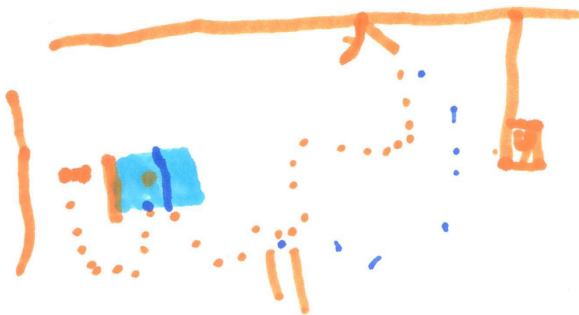
Voor kind nr.2 (K2) was vooral het zwemmen zonder bandjes in het 'grote zwembad' een resultaat van het behalen van het zwemdiploma. Dit is overigens niet zichtbaar in zijn tekening maar is wel toegelicht in het gesprek. In de tekening is de juffrouw te zien waar K2 op z'n rug zwemt: *"Want dat vind ik het allerleukste van mijn groep"* (K2).

Kind nr.2 zegt in het interview dat hij met z'n diploma heeft geslapen in z'n bed omdat hij er zo trots op was. Ook vertelde hij het volgende: *"Als ik nu naar de meester ga, dan vraag ik: mag ik zonder bandjes zwemmen? En dan zegt de meester ja dat mag"* (K2). Over het verschil tussen wel of geen zwemdiploma zegt kind nr.2 dat je vooral 'beter' kan zwemmen als je een zwemdiploma hebt.

Afbeelding 2: tekening kind nr.2

Op afbeelding 3 is de tekening te zien die kind nr.1 heeft gemaakt. De tekening houdt de route in, in het zwembad die is gelopen voor en na het ophalen van het zwemdiploma. Later is in het zwembad nog één van de favoriete activiteiten getekend. Vooral het moment van het in het ontvangst nemen van het diploma wordt uitvoerig verteld en over het in ontvangst nemen van het diploma wordt het volgende gezegd: *"Ik zit er al zo'n beetje drie jaar op, op zwemles. En ik heb nu mooi mijn A-diploma"* (K1).

Afbeelding 3: tekening kind nr.1

In het gesprek wordt duidelijk dat de factor tijd ook een grote rol speelt bij de beleving van het zwemdiploma voor kind nr.1: *"Nou dat ik mijn A-diploma heb en als ik van zwemles af mag omdat ik het al drie jaar doe en het uiteindelijk wel een beetje stom ga vinden"* (K1). De term 'eindelijk' en het zwemdiploma worden door kind nr.1 in combinatie met elkaar gebruikt.

In navolging van het behalen van het zwemdiploma is er bij alle geïnterviewde een vervolgtraject geweest. Hetzij in de vorm van het

geven van een feestje tot het laten zien van het diploma aan de opa's en oma's of in de klas. Onderstaand nog een aantal anekdotes van de kinderen in het kader van het behalen van hun zwemdiploma:

"Ik denk dat het volgende feestje wel een zwemfeestje wordt. Want heel veel kinderen in de klas hebben het al dus dan hoef ik niet te vrezen dat er kinderen zijn die niet kunnen zwemmen en dus eerst een bandje om moeten" (K1).

"Als wij met z'n vieren gaan dan kan ik ook gaan spelen met mijn vrienden in het zwembad" (K2).

"Dat ik helemaal alleen kan zwemmen en dat ik meer dingen kan" (K3).

Conclusie

Over het algemeen kan er worden gesteld dat de kinderen, ouders en organisatoren enthousiast zijn over het aanbod. Kenmerkend voor de Kidsclub Zwemmen zijn de kleine groepen, het kind staat centraal en de mogelijkheid tot persoonlijke aandacht. Door het lesgeven met meerdere lesgevers op één groep is er veel mogelijkheden om aan te sluiten bij de wensen en behoeften van het individu. De kinderen krijgen de tijd om te mogen leren zwemmen. Deze ruimte en tijd wordt ook als één van de belangrijke aspecten gezien in het zwemaanbod door de ouders, kinderen en organisatoren (Weick, 1995). In de theorie van Weick (1995) wordt dit ook wel de focus op bepaalde aspecten genoemd. Vanuit deze gevoelens en interpretaties worden verschillende standpunten gedeeld en de focus gelegd op aspecten. Door de verschillende deelnemers aspecten compleet te houden wordt er in de conclusie gekeken naar een eventuele gemene deler in de verhalen. Hiermee wordt hiermee de vierde eigenschap van Weick (1995) *social* versterkt. Deze vierde eigenschap is uitgewerkt onder de kopjes in de conclusie.

Organisatoren

Vanuit de organisatoren wordt de betekenis van het zwemdiploma gezien als een stuk erkenning, integratie in de samenleving en zelfstandigheid en veiligheid in het water van de kinderen. De herkenning kan gevonden worden in het gezondheidsdiscours wat omschreven is door Nieuwenhoff (2016). In het zwembad wordt het 'anders zijn' uitvergroot. Een zwemdiploma kan de zekerheid geven aan de kinderen dat ze er 'gewoon bij horen'. Het doel van de Kidsclub Zwemmen is vanaf het begin geweest dat kinderen leren zelfstandig te kunnen verblijven in het water. Ondanks dat de Kidsclub Zwemmen zichzelf niet ziet als zwemschool wordt wel de verantwoordelijkheid gevoeld om de Kidsclub in leven te houden, koste wat kost. Deze focus op het aspect (Weick, 1995) is belangrijk in de werkwijze van de Kidsclub Zwemmen. Dit resulteert in een grote commitment naar de deelnemers en de maatschappij. De opwinding over het aanscherpen van de eisen voor het afnemen van het zwemdiploma en de manier waarop de Kidsclub wordt 'gebruikt' in de regio door de zwemscholen is voelbaar. De conclusie uit deze opwinding is dat de Kidsclub zich niet serieus genomen voelt. Terwijl deze waardering wel gevonden wordt gevonden in de tevredenheid van de deelnemers. Dit is een belangrijk dilemma voor de Kidsclub Zwemmen. Deze laatste zin sluit aan bij het gevoel van het individu op de betekenis van het zwemdiploma (Weick, 1995).

Ouders

Het thema wat voor de ouders vooral de boventoon voert voor het halen van het zwemdiploma is 'veiligheid'. In een waterrijk land moeten kinderen zich gewoon kunnen redden in het water, ook kinderen met een beperking. Dit veiligheidsdiscours wordt ook door Nieuwenhoff (2016) omschreven. Omdat het behalen van het zwemdiploma over het algemeen langer duurt bij de Kidsclub Zwemmen wordt er veel betekenis verleend aan de manier waarop de lesgevers met de kinderen omgaan. In deze betekenis zit een duidelijke overeenkomst tussen individuen waardoor de *social* (Weick, 1995) wordt versterkt. Juist het blijven enthousiasmeren en stimuleren van de kinderen tijdens het zwemmen is van groot belang. Hiermee wordt de zevende eigenschap, geloofwaardigheid en aannemelijk (Weick, 1995), gewaardeerd. Ouders vinden het belangrijker dat kinderen veilig leren zwemmen in een prettige omgeving. Deze aspecten belangrijker zijn belangrijker dan het diploma zelf. Het diploma is meer de beloning voor het harde werken wat voorafgaand is geleverd door de kinderen.

Kinderen

Voor de kinderen binnen de Kidsclub Zwemmen is vooral het behalen van het diploma van grote betekenis. Deze gedachtegang is ook wel begrijpelijk omdat dit het fysieke moment is dat het kind realiseert dat hij/zij kan zwemmen en iets kan wat ieder ander kind ook kan. Dit aspect sluit goed aan bij de manier waarop de omgeving van het individu reageert en handelt (Weick, 1995). Elk kind gaat er op z'n eigen manier mee om maar de kinderen zijn allen op zoek naar een stuk waardering van de omgeving (Fitzgerald, 2005). Deze waardering is overigens niet alleen zichtbaar bij het behalen van het diploma. Ook de manier waarop de lessen gegeven wordt zorgt ervoor dat

kinderen gemotiveerd blijven. Kinderen wordt de tijd gegund om het diploma te kunnen behalen (van der Werff & Breedveld, 2013). De betekenis van het diploma voor de kinderen wordt vooral naar het lukken en de toekomstig verblijf in het water vertaald. Hierbij speelt plezier en spelen in het water een grotere rol dan het veiligheidsaspect van het diploma. De conclusie die hieruit kan worden getrokken is dat kinderen binnen de Kidsclub Zwemmen betekenis verlenen aan een zwemonderwijzer en niet zozeer een zweminstructeur (van Dokkum, 2013).

Uit de verschillende perspectieven kan worden opgemaakt dat het zwemdiploma meer betekenis heeft dan simpel en alleen het behalen van het diploma. Het wordt gezien als een beloning voor het harde werken en een basis van veiligheid in het water. Vanuit het organisatorische oogpunt is het diploma ook een bevestiging dat het kind ook 'gewoon' een doel kan halen wat ieder ander kind ook kan halen.

Geraadpleegd op 26 juni 2017, van

Discussie

In de casestudie is duidelijk geworden dat de ouders, kinderen en organisatoren hun eigen betekenis verlenen aan het zwemdiploma voor de Kidsclub Zwemmen. Vanuit de organisatiekant wordt vooral de maatschappelijke betekenis duidelijker, voor de ouders is vooral het voortraject en de veiligheid het belangrijkste en voor de kinderen het diploma zelf en het spelen en plezier. Wat kan er worden gedaan met de uitkomsten? In ieder geval is er een beeld geschetst hoe de betekenis tot stand komt voor kinderen met lichamelijke beperkingen, gedrags-, leer- of ontwikkelingsproblemen in een specifiek aanbod. Of deze betekenisverlening ook geldend is voor andere zwemscholen, organisaties of stichtingen met een dergelijk aanbod is een andere vraag. Dit inzicht was overigens ook niet het primaire doel van deze casestudie.

In de methode zijn een aantal keuzes gemaakt die niet helemaal zijn uitgepakt zoals van tevoren was gehoopt. Zo is gebleken dat een interview organiseren in een veilige omgeving met kinderen met gedrags-, leer- of ontwikkelingsproblemen niet de meest ideale setting is. Ondanks het gebruik van de draw, write & tell methode (Angell et al., 2015) zijn de kinderen onrustig en kunnen zich niet goed concentreren op de vragen. De interviews waren ook kort (8-10 min) en verliepen onrustig. De keuze om de ouders bij het interview van de kinderen te betrekken bleek een succesvolle aanpassing in de methode om meer data te verkrijgen. De ouders konden waar nodig de kinderen helpen. Aan de andere kant leunde de kinderen veel op de ouders. Hiermee is de vraag of de antwoorden van de kinderen zelf zijn gekomen of van de ouders. Als de resultaten en conclusies als uitgangspunt worden genomen valt de inbreng te verwaarlozen. Het is wel verstandig om in volgend onderzoek goed na te gaan of een semigestructureerd interview (inclusief ouder) daadwerkelijk de beste methode is om deze doelgroep te bevragen.

Er zijn in totaal drie kinderen geïnterviewd die hun A-diploma al hebben gehaald. Dit geeft het onderzoek een kleur. Er zijn geen kinderen ondervraagd die geen A-diploma hebben gehaald. Dit kan invloed gehad hebben op de uiteindelijke resultaten. Een andere legitieme vraag die gesteld kan worden is; als de totale Kidsclub Zwemmen 55 kinderen onderdak biedt. In hoeverre zeggen dan drie kinderen iets over de betekenis van het zwemdiploma voor het totale aantal. In dit geval is het lastig om volledig generaliserend te werk te gaan. Ieder kind binnen het aanbod heeft zijn eigen beperking en verhaal. Om deze verhalen te vangen zou er eigenlijk met elk kind een gesprek gevoerd moeten worden.

Zoals eerder al is aangegeven zijn er verhalen opgehaald vanuit een specifieke context. Of deze betekenis dusdanig afwijkend is van de reguliere zwemcontext is maar de vraag. In de toekomst zou er een vervolgonderzoek gedaan kunnen worden in hoeverre de betekenis voor kinderen binnen het reguliere zwemonderwijs anders is. Het is wel belangrijk om deze specifieke context niet verloren te zien in het commerciële geweld van de zwemscholen en de vernieuwing van diplomastructuren. Als in Nederland de norm geldt dat iedereen een kans moet krijgen om een zwemdiploma te halen, waarom deze doelgroep dan niet. In die hoedanigheid zou het niet meer dan gepast zijn om dit aanbod, maar ook gelijksoortige projecten, de waardering te geven die ze verdienen.

De casestudie kan een begin zijn voor een grotere discussie binnen de projectgroep NL Zwemveilig. Wat is namelijk de werkelijke betekenis van het zwemdiploma voor kwetsbare doelgroepen? Of wat is überhaupt de waarde van de sport- en beweegcontext in Nederland voor kwetsbare doelgroepen. En in hoeverre speelt waardering of 'erbij horen' ook niet een grotere rol in de sport- en beweegcontext in Nederland voor deze specifieke doelgroep. Het is helaas niet vanzelfsprekend dat kinderen met lichamelijke beperkingen, gedrags-, leer- of ontwikkelingsproblemen invoegen binnen de sportcultuur in Nederland. Wellicht is het zo dat de Kidsclub Zwemmen wordt gewaardeerd door de ouders en kinderen omdat het juist een plek waar deze doelgroep wel wordt gezien en de ruimte en de tijd krijgen. Maar is dit sport specifiek gebonden? Is het niet al voldoende om een sportaanbod op te zetten waar de kinderen worden gezien, de ruimte en de tijd krijgen.

Referenties

- Angell, C., Alexander, J., & Hunt, J. A. (2015). 'Draw, write and tell': A literature review and methodological development on the 'draw and write' research method. *Journal of Early Childhood Research*, 13(1), 17-28.
- Armour, K., & Griffiths, M. (2012). Case study research. In K. Armour & D. MacDonald (Eds.), *Research methods in physical education and youth sport* (pp. 204-216). London: Routledge.
- Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The qualitative report*, 13(4), 544-559.
- Breedveld, K., Visscher, K., Tiessen-Raaphorst, A., & Hilhorst, J. (2015). Zwemvaardigheid 2014 [factsheet]. Utrecht: Mulier Instituut.
- Cotterink, M., van Mourik, R., & van der Werff, H. (2013). Zwemveiligheid. In H. van der Werff & K. Breedveld (Eds.), *Zwemmen in Nederland*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Edwards, A., & Skinner, J. (2010). *Qualitative research in sport management*. London: Routledge.
- Emans, B. (2002). *Interviewen*. Groningen: Stenfert Kroese.
- Fitzgerald, H. (2005). Still feeling like a spare piece of luggage? Embodied experiences of (dis)ability in physical education and school sport. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 10(1), 41-59.
- Foucault, M. (2012). *Discipline & punish: The birth of the prison*. New York: Vintage Books.
- Fraser-Thomas, J., & Côté, J. (2006). Youth sports: Implementing findings and moving forward with research. *Athletic Insight*, 8(3), 12-27.
- Hilhorst, J. (2016a). De mening van ouders over zwemlessen en zwemaanbieders [factsheet]. Ede: Nationaal Platform Zwembaden | NRZ.
- Hilhorst, J. (2016b). Zwemlesaanbod in Nederland [factsheet]. Ede: Nationaal Platform Zwembaden | NRZ.
- Jones, I., & Robinson, T. (2013). *Onderzoeksmethoden voor sportstudies*. London: Routledge.
- Jonkers, A. (2009). Eerst zwemplezier, dan de schoolslag. *Pedagogiek in de praktijk*, 48, 8-13.
- Koninklijke Nederlandse Zwembond. (2015). Feiten & cijfers: recreatief & zwemles 2014 [factsheet]. Nieuwegein: KNZB.
- Leistra, L. (2016). "Ik spring van startblok 2": een case studie over het pedagogisch perspectief binnen de zwemles. Zwolle: Hogeschool Windesheim.
- Nationaal Platform Zwembaden | NRZ. (2015a). Bepalingen, Richtlijnen, Examenprogramma's Zwem-ABC. Driebergen: Nationaal Platform Zwembaden | NRZ.
- Nationaal Platform Zwembaden | NRZ. (2015b). Op weg naar een duurzaam zwemveilig Nederland in 2020. Ede: Nationaal Platform Zwembaden | NRZ.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.
- Stichting KIDS Zwolle. (z.j.). Informatie Kidsclub Zwemmen. Geraadpleegd op 26 juni 2017, van http://www.kidszwolle.nl/cgi-bin/v14/view.pl?db=website&view_records=1&ww=1&ID=2035
- van Amsterdam, N. (2014). *Abnormal Bodies: Gender, dis/ability and health in sport, physical education and beyond*. Enschede: Gildeprint.
- van den Berk, H., & Wisse, E. (2009). 'Borstkrabbel is leuk'. Een onderzoek naar de beleving van de zwemlessen onder ouders en kinderen, uitkomsten werkgroep B meten en registreren. Utrecht: Mulier Instituut.
- van den Nieuwenhoff, F.H. (2016). *Een prettig verblijf in het water: een kwalitatief onderzoek naar de betekenissen die kinderen en ouders geven aan zwemmen en de consequenties voor het al dan niet onderhouden van de zwemvaardigheid*. (Master's thesis), Universiteit Utrecht, Utrecht.
- van der Werff, H., & Breedveld, K. (2013). Zwemmen in Nederland: De zwemsport in al zijn facetten nader belicht. Utrecht: Mulier Instituut.
- van Dokkum, G. (2013). Ben jij een instructeur of een zwemonderwijzer? Geraadpleegd op 26 juni 2017, van <https://fontys.nl/web/file?uuid=5fa31f45-08a7-4e3e-8e80-6e07b1d033a9&owner=458011ba-35e2-4ec8-bae3-ef97620e85c6&contentid=89313>
- Weick, K. E. (1995). *Sensemaking in organizations*. Thousand Oaks: SAGE Publications.